

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BAİBÜEDF)

Bolu Abant İzzet Baysal University
Journal of Faculty of Education

2026, 26(2), 1052 –1066. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2026..-1833937>

Okul Öncesi Dönem Çocuğu Olan Anne Babaların Ebeveynlik Stresi ve Ebeveyn Suçluluğu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*

Examining the Relationship Between Parental Stress and Parental Guilt in Parents of Preschool Children

Beytullah ÖZTÜRK¹ , Kübra KANAT²

Geliş Tarihi (Received): 01.12.2025

Kabul Tarihi (Accepted): 03.06.2026

Yayın Tarihi (Published): 30.06.2026

Öz: Bu araştırma, okul öncesi dönem çocuğuna sahip ebeveynlerin ebeveynlik stresi ile ebeveyn suçluluğu arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda çalışmada, nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 396 çocuğun ebeveyni oluşturmaktadır. Veri toplama sürecinde “Demografik Bilgi Formu”, “Ebeveynlik Stres Ölçeği” ve “Ebeveyn Suçluluk Ölçeği” uygulanmıştır. Elde edilen verilerin dağılım özellikleri incelenmiş; normal dağılım gösteren veriler parametrik testlerle, normal dağılımdan sapma gösteren veriler ise non-parametrik testlerle analiz edilmiştir. Araştırma bulguları, ebeveynlik stresi ile ebeveyn suçluluğu arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca cinsiyet, çalışma durumu, yaş, çocuk sayısı, eğitim düzeyi ve meslek türü gibi demografik değişkenlerin ebeveynlik stresi ve ebeveyn suçluluğu üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular ilgili alanyazın çerçevesinde tartışılmış; bu doğrultuda, örneklemde baba katılımının artırılması ve sürecin derinlemesine anlaşılması için nitel araştırma desenlerinden yararlanılması gibi ebeveynlik süreçlerini desteklemeye yönelik çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ebeveynlik stresi, Ebeveyn suçluluğu, Okul öncesi dönem

&

Abstract: This study aims to investigate the relationship between parenting stress and parental guilt among parents of preschool-aged children. In line with this objective, the research employed a correlational survey model, one of the quantitative research approaches. The study group consisted of parents of 396 children enrolled in preschool education institutions. During the data collection process, the “Demographic Information Form,” “Parenting Stress Scale,” and “The Guilt About Parenting Scale” were administered. The distribution characteristics of the collected data were examined; parametric tests were used for data demonstrating normal distribution, while non-parametric tests were employed for data that deviated from normality. The research findings revealed a positive and significant relationship between parenting stress and parental guilt. Furthermore, it was determined that demographic variables such as gender, employment status, age, number of children, educational level and occupation had no significant effect on parenting stress and parental guilt. The findings from the study were discussed within the relevant literature. In this context, various recommendations aimed at supporting parenting processes were put forward, such as increasing father participation in the sample and utilising qualitative research designs to gain a deeper understanding of the process.

Keywords: Parenting stress, Parental guilt, Pre-school period

Atıf/Cite as: Öztürk, B., & Kanat, K. (2026). Okul öncesi dönem çocuğu olan anne babaların ebeveynlik stresi ve ebeveyn suçluluğu arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(2), 1052-1066. DOI: 10.17240/aibuefd.2026..-1833937.

İntihal-Plagiarism/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aibuefd>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University– Bolu

* Bu araştırma 27-30 Ekim 2025 tarihleri arasında Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi ev sahipliğinde düzenlenen 9. Uluslararası Okul Öncesi Eğitimi Kongresi’nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Beytullah ÖZTÜRK, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı, Bolu/Türkiye, beytozturks@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0003-7162-0397>

² Sorumlu Yazar: Dr. Öğr. Üyesi Kübra KANAT, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Bolu/Türkiye kubrakanat@ibu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-6259-755X>

1. GİRİŞ

Ebeveyn, çocuğun dünyaya gelmesini sağlamanın ötesinde, bireyin bütünsel gelişiminde kritik rol oynayan temel figürdür. Bu süreçte ebeveynler; çocuğun değerler sistemi, öz düzenleme becerileri ve kimlik gelişimi üzerinde doğrudan etki sahibi olurken (Darling ve Steinberg, 1993; Maccoby ve Martin, 1983), onlara rehberlik etme ve sınır koyma gibi çeşitli sorumlulukları da yerine getirirler (İnceboy, 2025). Ebeveynlik süreci gelişimsel olarak çocuğun dış dünyayla kurduğu ilk temasların yönlendiricisidir ve sorumluluk, sevgi, disiplin gibi çok boyutlu görevleri içerir ve bu yönüyle dinamik, kültüre duyarlı bir yapıya sahiptir. (Ainsworth vd., 1978; Bowlby, 1988; Kuczynski ve De Mol, 2015). Bu tür sorumluluklar, ebeveynlerin duygusal kapasitesini, zamanını ve fiziksel enerjisini önemli ölçüde zorlayabilir. (İnceboy, 2025) Ebeveyn bulunduğu kültüre, aldığı eğitime, psikolojik durumuna, sosyo-ekonomik durumuna göre değişkenlik gösteren çok boyutlu bir yapıdır. (Grusec ve Davidov, 2010; Lansford vd., 2021; Suizzo vd., 2022). Bu nedenlerle ebeveyn, çocuğun gelişimi üzerinde merkezi bir rol oynarken, değişen şartlara göre çocuğunu şekillendirendir.

Geçmişten günümüze ebeveynlik rolleri; bulunduğu çağın sosyo-ekonomik şartlarına, kültürün yapısına, teknolojik gelişmelere ve toplumun cinsiyetler üzerindeki bakış açısına göre önemli değişimlere uğramıştır. Geleneksel toplumların ebeveynlik algısı genellikle annenin görevleri ile sınırlandırılmış olup babanın rolü ise otorite ve ekonomiden sorumlulukla ilişkilendirilmiştir (Lamb, 2010). Ancak artık sanayileşme, artan şehirleşme oranları, kadınların iş gücüne katılımlarının artması ile ebeveynlik, daha eşitlikçi bir yapıya evrilmiştir (Hays, 1996). Bu durumlarla beraber gelen dijitalleşme, sosyal medya ortamları ve bilgiye ulaşabilmenin kolaylığı gibi unsurlar, özellikle ebeveynlik pratiklerini görünür hale getirerek ebeveynlerin üzerindeki psikolojik baskıyı artırmaktadır (Faircloth, 2014). Bunlarla beraber günümüzde ebeveynlik sadece çocuğun bakımıyla ilgilenmekle sınırlı olmaktan çıkmış, çocuğun her anına müdahale etmeye çalışan, hata yapmaktan korkan, kendini sürekli sorgulayan; çocuğun duygusal, bilişsel ve davranışsal sorumluluklarını üstlenen, yoğun dikkat ve özveri gerektiren bir sürece dönüşmüştür (Nelson, 2010; Wall, 2018). Bu kapsamda ebeveynlerin üzerinde toplumsal beklentiler, mükemmeliyetçilik gibi psikolojik baskılar oluşmakta ve bu durum ebeveynlerin duygularını doğrudan etkilemektedir (Nomaguchi ve Milkie, 2020).

Ebeveynler üzerindeki aşırı sorumluluklar ve beklentiler, zamanla bir yük haline gelebilmekte ve bu da ebeveyn stresine yol açabilmektedir. Lazarus ve Folkman'ın (1984) stres kuramına göre birey, karşılaştığı durumu zorluk veya bir tehdit olarak algıladığında ve bu durumla baş edemeyeceğini düşündüğünde stres yaşar. Ebeveyn stresi, ebeveynlerin yetiştirme rollerini yerine getirirken yaşayabilecekleri psikolojik bir tepkidir. Bu tepki genellikle olumsuzdur, özellikle ebeveynlik gereklilikleri ebeveynlerin beklentilerini aştığında veya ebeveynler bu durumla başa çıkamayınca ortaya çıkar (Bloomfield ve Kendall, 2012). Ebeveyn stresi, bireyin ebeveynlik rolüyle ilgili sorumluluklarını karşılamada yetersiz hissetmesi, çocuğun davranışlarına karşı hakimiyetini kaybetme ya da etrafından destek alamamasından kaynaklı olarak gelişen, kronikleşebilen bir stres türüdür (Abidin, 1992; Crnic ve Low, 2002). Örneğin, sosyoekonomik açıdan dezavantajlı gruplarda ebeveynlik baskısının daha yoğunlaştığı, buna karşın toplumsal yardım mekanizmalarının ise bu stresi tamponlayıcı rolünü üstlendiği vurgulanmaktadır (Deater-Deckard, 2004; Pinderhughes vd., 2000). Ebeveynlerin deneyimlediği stres; ayrılık, ev içi anlaşmazlıklar, mali zorluklar, tek başına çocuk büyütme sorumluluğu veya çocukların sergilediği zorlayıcı davranış örüntüleri gibi farklı yaşam koşullarıyla ilişkilendirilebilir. Bu tür etmenler, ebeveynler üzerindeki psikolojik ağırlığı yükselterek, çocuklarda uyum sorunlarının belirme ihtimalini artırabilir (Ertaş, 2020). Ayrıca ebeveynlik stresinin sadece ebeveynin ruh sağlığını etkilemekle kalmayıp, bunun yanı sıra yetiştirme tutumları ile çocukla kurulan etkileşimi de olumsuz etkileyebileceği bilinmektedir (Anthony vd., 2005; İnceboy, 2025; Karagöz ve Bilge 2025; Pan vd., 2025)

Ebeveynlerin iş yüklerine bağlı olarak yaşadıkları bedensel zorlanmalarla birlikte ortaya çıkan duygusal yıpranmışlık, suçluluk duygusu ve yeterince iyi ebeveyn olamama endişesi oluşmaktadır. (Rizzo vd., 2013). Suçluluk duygusu, bireyin değerlerini, inançlarını ve toplumsal normlarla çelişen davranışlar sergilediğinde içinde ortaya çıkan huzursuzluk hissi (Tangney vd., 2007; Tangney vd., 1996; Tilghman-Osborne vd., 2010) ve başkalarına olan davranışlarında algılanan yanlışlar nedeniyle ortaya çıkan bir öz değerlendirme duygusudur. (Hoffman, 1973). Ebeveynliğin içeriğinde var olan büyük sorumluluk, ayrıca ebeveynlerden beklenen sosyal beklentiler, ebeveynler arasında suçluluk duygusunun çok sık görülmesine neden olmaktadır (Borelli, vd, 2017; Collins, 2021; Rotkirch ve Janhunen, 2010). Ebeveynlik suçluluğu, ebeveynlerin ebeveynlik sürecinde hissettikleri psikolojik suçluluk ve utancın yanı sıra, bir ebeveyn tarafından, çocuğuna karşı algılanan zarar veya yanlış yapma ile ilgili olarak, farklı düşünmesi, hissetmesi veya davranması gerektiği inancının bir sonucu olarak yaşanan, kişide rahatsızlık uyandıran düşünsel ve hissi tepkilerle belirlenen bir duygusal hali temsil eder (Haslam vd., 2019). Ebeveynlik suçluluğu, literatürde sıklıkla iş ve aile sorumluluklarının rekabet eden taleplerinin bir sonucu olarak da tanımlanır. (Haslam vd., 2015; Korabik, 2015). Bu bağlamda ebeveyn suçluluğu, ebeveynin çocuğuna karşı olan sorumluluklarını karşılamada eksik kaldığını hissetmesiyle ortaya çıkıp toplumun mükemmel ebeveynlik beklentilerine uygun bir ebeveynlik gösteremediği düşüncesiyle daha da yoğunlaşır (Liss vd., 2013; Rotkirch ve Janhunen, 2010). Özellikle anneler arasında, iş hayatı ile ebeveynlik arasında denge kuramama, çocukla gerektiği kadar ilgilenememe ya da çocuğun yaşantısındaki zorlukları üzerine alma gibi nedenlerle suçluluk duygusu yaygın bir biçimde deneyimlenmektedir (Borelli vd., 2010; Guendouzi, 2006). Ayrıca ebeveyn suçluluk duygusu, stres duygusunda da olduğu gibi ebeveynler üzerindeki etkisinden dolayı çocukları ile olan etkileşimini de dolaylı yoldan zayıflatabilmektedir (Leerkes vd., 2015). Alanyazındaki çalışmalar ebeveynlik süreçlerine dair ebeveyn stresi ve ebeveyn suçluluğunun dikkate alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

1.1. Araştırmanın amacı

Bu çalışmada okul öncesi dönem çocuğu olan anne babaların ebeveynlik stresi ve ebeveyn suçluluğu arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

- 1- Ebeveyn suçluluğu ve ebeveynlik stresi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 2- Ebeveynlik stresi, cinsiyet ve çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- 3- Ebeveynlik stresi, yaş, çocuk sayısı, eğitim durumu ve meslek türüne göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- 4- Ebeveyn suçluluğu, cinsiyet ve çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- 5- Ebeveyn suçluluğu, yaşa, çocuk sayısına, eğitim durumuna ve meslek türüne göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.2. Araştırmanın önemi

Ebeveynlik stresi ve ebeveynlik suçluluğu literatürde ayrı ayrı ve çeşitli kavramlarla ilişkili olarak incelenmiştir. Çocukların davranış problemleri (Deater-Deckard, 1998; Ertaş, 2020), ailenin algıları, çevre faktörleri, gelişimsel engelleri (Akkok vd., 1992), ilişki çatışmaları (Gülaldı, 2010) çocuk sayısı (Özyazıcı ve Yaray, 2022), ebeveyn yetkinliği (Karageyik, 2019), ebeveyn-çocuk ilişkisi (Dere ve Bingöl, 2024; Karageyik, 2019; Li vd., 2022; Zorbaz ve Kiye, 2023) ve düşük gelir (Smith vd., 2001) gibi birçok faktörle ebeveynlik stresinin ilişkisi ifade edilmektedir. Toplumsal destek, partner desteği (Margarit ve Kleitman, 2006) ve öz-yeterlik gibi faktörler stresi azaltabilir. Yüksek ebeveynlik stresi, ebeveyn-çocuk etkileşimini olumsuz etkilemekte ve çocuklarda duygusal/davranışsal sorunların güçlü bir yordayıcısı olarak belirtilmektedir (Ribas vd., 2024). Diğer taraftan çocukların davranış problemleri (Ünal, 2020), ekran kullanımı (Ergür, 2015; Sarıyıldız ve Erus, 2023; Wolfers vd., 2025), çocukların sağlık sorunları (Meirsschaut vd., 2010; Riedesser ve Wolff, 1985; Shalev vd., 2023) veya engelleri, ebeveynin zihinsel sağlığı (Kim vd., 2023), ebeveynlerin çocuk eğitimi bilgisi (Kaya, 2024), ilişki doyumu ve iş-aile çatışması (Saruhan, 2024) gibi çeşitli durumlarla

ebeveynlik suçluluğu bağlantılı olarak incelenmiştir. Ebeveynlik stresi ve ebeveyn suçluluğu kavramlarının ebeveynler ve çocuklar üzerindeki etkisi göz önüne alındığında, ebeveynlik stresi ve ebeveynlik suçluluğu arasındaki ilişkinin araştırılması, alandaki bu boşluğu doldurmak ve literatüre katkı sağlama açısından önemli görölmektedir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Araştırma, nicel araştırma desenlerinden ilişkisel tarama modeline uygun olarak tasarlanmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkinin ve değişkenlerin çeşitli demografik özelliklere göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesini amaçlayan bir araştırma desendir (Fraenkel vd., 2012). Bu doğrultuda araştırmada ebeveynlik stresi ile ebeveyn suçluluğu arasındaki ilişki ve bu değişkenlerin çeşitli demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir.

2.2. Araştırmanın çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubu kolay ulaşılabilir (erişilebilir) örnekleme yöntemi (Patton, 2005) ile seçilen Bolu İl Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı resmî anaokulu ve anasınıflarında eğitim gören 396 çocuğun ebeveynleri ile sınırlıdır.

Katılımcıların %93,9'u anne, %6,1'i baba olduğu, %6,6'sının ilköğretim, %29'unun lise, %20,2'sinin önlisans, %35,4'ünün lisans ve %8,8'inin lisansüstü mezunu olduğu, %51'inin çalışıyor, %49'unun çalışmıyor olduğu, ortalama yaşının 35.53 (SS=5.07) olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların %33,6'sının ev hanımı, %13,9'unun öğretmen, %8,8'inin sağlık çalışanı, %5,1'inin memur/büro çalışanı, %29,3'ünün serbest meslek/işçi, %9,3'ünün akademik/uzman olduğu görölmüştür. Hakkında form doldurulan çocukların cinsiyeti incelendiğinde; %49,2'sinin kız, %50,8'inin erkek olduğu, doğum sıraları incelendiğinde %52'sinin ilk çocuk, %9,3'ünün ortanca, %38,6'sının son çocuk olduğu, kardeş sayıları incelendiğinde %33,6'sının kardeşinin olmadığı, %53,3'ünün bir kardeşi olduğu, %10,6'sının iki kardeşi olduğu, %2,3'ünün 3 kardeşi olduğu, %0,3'ünün ise 3 ve üzeri kardeşinin olduğu belirlenmiştir.

2.3. Veri toplama araçları

2.3.1. Demografik bilgi formu

Araştırmacılar tarafından hazırlanan bu formda; formu dolduran kişinin cinsiyeti, yaşı, öğrenim durumu, çalışma durumu, mesleği ve hakkında form doldurulan çocuğun; cinsiyeti, ay aralığı, doğum sırası ve kardeş sayısı bilgileri kaydedilmiştir.

2.3.2. Ebeveyn stres ölçeği

Aydoğan ve Özbay (2017) tarafından alanyazına kazandırılan ve tipik gelişim sergileyen çocuk ebeveynleri esas alınarak hazırlanan bu ölçüm aracında, 18 ifadeden oluşan 5'li likert derecelendirme yapısı kullanılmaktadır. Maddeler, ebeveynin kendisi, çocuk ve ebeveyn–çocuk ilişkisiyle ilgili stres kaynaklarını kapsamaktadır. Tek faktörlü bir yapıda kurgulanan ölçek, 0–72 arasında puanlanmaktadır. Yüksek puanlar, yüksek düzeyde ebeveynlik stresini ifade etmektedir. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmasında tek faktörlü bir model sergilediği ve model uyum değerlerinin kabul edilebilir sınırlar içinde olduğu ortaya koyulmuştur. Ölçeğin orijinal çalışmadaki iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) .96 olarak belirlenmiş, bu da aracın üst düzeyde güvenilir olduğunu göstermiştir. Mevcut araştırmada ise güvenirlik analizinin Cronbach Alfa katsayısı 0.85 olarak bulunmuştur

2.3.3. Ebeveyn suçluluk ölçeği

Haslam vd. (2020) tarafından geliştirilmiş ve Türkçeye uyarlama çalışması (Polat, Eryiğit, Aydoğdu, Ekşi ve Ekşi, 2023) tarafından yapılmıştır. Ölçek, ebeveynlik sürecinde yaşanan bilişsel ve duygusal suçluluk

duygularını değerlendirmeye yönelik olarak oluşturulmuş hem annelere hem babalara uygulanabilmekte ve özellikle 2–12 yaş arası çocuklara sahip ebeveynler için geçerli bir ölçüm aracı olarak sunulmuştur. Tek boyutlu bir nitelikte olan ölçek 10 maddeden oluşan 7'li Likert formatında bir derecelendirme sistemine sahiptir. Toplam puanlar 10 ile 70 arasında değişmekte, yüksek puanlar ebeveynlikten kaynaklı suçluluk duygusunun daha yoğun olduğunu göstermektedir. Ölçeğin orijinal çalışmada iç tutarlılık düzeyini gösteren Cronbach Alfa katsayısı .89 olarak bulunmuş ve ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğu sonucuna varılmıştır. Bu çalışmanın Cronbach Alfa katsayısı ise 0,87 olarak hesaplanmıştır.

2.4. Verilerin toplanması ve analizi

Veriler 2025 yılının Nisan-Temmuz ayları arasında Bolu ilinde bulunan resmî anaokulu ve anasınıflarına giden çocukların ebeveynlerinden online olarak toplanmıştır. Elde edilen veriler bir paket programına aktararak verilerin analizi sürecine geçilmiştir.

Verilerin analizi sürecinde ilk olarak veri seti incelendiğinde toplamda 407 veri olduğu belirlenmiş ancak doğru bir şekilde doldurulmadığı tespit edilen 11 veri, veri setinden çıkarılmıştır. Verilerin analizi geriye kalan 396 veri üzerinden yapılmıştır. Verilerin analizi sürecinde ilk olarak verilerin normal dağılıp dağılmadığına karar vermek üzere, normallik testi analizi yapılmıştır.

Tablo 1.

Ölçeklerin Puanlarına İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Ölçekler	n	$\bar{X}$	Min–Max	Çarpıklık	Basıklık
Ebeveynlik Stres	396	25.24 ± 7.36	18 – 58	1.747	3.622
Ebeveyn Suçluluğu	396	38.21 ± 13.18	10 – 70	-0.159	-0.594

Tablo 1 incelendiğinde, ebeveynlik stres ölçeğinin toplam puanına ilişkin ortalamanın 25.24 ± 7.36 , minimum 18, maksimum 58, çarpıklık değerinin 1.747, basıklık değerinin 3.622 olduğu, ebeveyn suçluluk ölçeğinin toplam puanına ilişkin ortalamanın 38.21 ± 13.18 , minimum 10, maksimum 70, çarpıklık değerinin -0.159, basıklık değerinin -0.594 olduğu görülmektedir. George ve Mallery (2010), normal dağılım için basıklık ve çarpıklık değerleri sınırlarını -2 ile +2 arasında belirlerken; Tabachnick ve Fidell (2013) ise bu aralığı -1.5 ile +1.5 olarak kabul etmiştir. Bu değerlere göre Ebeveynlik Stres Ölçeğinin normal dağılımı sağlamadığı, Ebeveyn Suçluluk Ölçeğinin ise normal dağılım sağladığı görülmüştür. Bu nedenle Ebeveyn Stres Ölçeğine göre analiz edilen değişkenler için parametrik olmayan testler (Mann Whitney U ve Kruskal Wallis H testleri) tercih edilmiş Ebeveyn Suçluluk Ölçeğine göre analiz edilen değişkenlerde ise parametrik testler (T testi, Anova) kullanılmıştır. İki ölçeğin ilişkisinin analizinde ise Spearman Brown korelasyonu kullanılmıştır.

2.5. Araştırmanın etik izni

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirisi gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 03.05.2025

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2025/04

3. BULGULAR

Çalışmadan elde edilen veriler ve bu verilerin yorumlanma süreci, araştırmanın alt problemlerinin düzenine sadık kalınarak aktarılmıştır.

Aşağıdaki tabloda ölçeklerin toplam puanlarına birbirine olan ilişkin ortalamaların karşılaştırılması için Spearman's Brown Korelasyon test analizi yapılmıştır.

Tablo 2.

Ebeveynlik Stres Ölçeği ve Ebeveyn Suçluluk Ölçeğinin Spearman Korelasyon Testi sonuçları

Değişkenler	N	R	P
Ebeveynlik Stresi - Ebeveyn Suçluluğu	396	.309**	.000

p < .01.

Tablo 2 incelendiğinde iki ölçek arasında, istatistiksel açıdan manidar, pozitif bir korelasyon olduğu ve bu korelasyonun orta düzeyin altında seyrettiği görülmüştür. Bu sonuç, ebeveynlerin yaşadığı stres düzeyi arttıkça suçluluk duygularının da yükseldiğini, dolayısıyla her iki değişkenin birbiriyle paralel şekilde arttığını göstermektedir.

Aşağıdaki tabloda, ebeveynlik stresi düzeylerinin cinsiyet ve çalışma durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 3.

Ebeveynlik Stresi Düzeyinin Cinsiyet ve Çalışma Durumuna Göre Analiz Sonuçları

Değişken	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	z	P
Cinsiyet	Anne	372	200.09	74,434.50	3871.50	-1.093	.274
	Baba	24	173.81	4,171.50			
Çalışma Durumu	Çalışıyor	202	190.15	38,410.00	17,907.00	-1.486	.137
	Çalışmıyor	194	207.20	40,196.00			

Tablo 3 incelendiğinde, ebeveynlik stresi düzeyinin cinsiyet ve çalışma durumu değişkenlerine göre istatistiksel açıdan manidar bir farklılık göstermediği görülmüştür.

Ebeveynlik stresi düzeylerinin; ebeveynlerin yaşı, çocuk sayısı, eğitim durumu ve meslek türü gibi birden fazla gruba sahip değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini saptamak amacıyla Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır.

Tablo 4.

Ebeveynlik Stresi Düzeyinin Yaş, Çocuk Sayısı, Eğitim Durumu ve Meslek Türüne Göre Analiz Sonuçları

Değişken	Grup	N	Sıra Ortalaması	X ²	sd	P
Yaş	Genç	66	203.30	0.185	2	.912
	Orta yaşlı	255	196.82			
	Yaşlı	75	200.01			
Çocuk Sayısı	Kardeşi yok	133	210.27	4.852	4	.303
	1 kardeşi var	211	193.95			
	2 kardeşi var	42	176.24			
	3 kardeşi var	9	221.67			
	3+ kardeşi var	1	320.00			
Eğitim Durumu	İlköğretim	26	228.52	3.395	4	.494
	Lise	115	204.39			
	Ön lisans	80	187.91			
	Lisans	140	197.87			
	Lisansüstü	35	183.59			

Tablo 4. Devamı*Ebeveynlik Stresi Düzeyinin Yaş, Çocuk Sayısı, Eğitim Durumu ve Meslek Türüne Göre Analiz Sonuçları*

Değişken	Grup	N	Sıra Ortalaması	X ²	sd	P
Meslek Türü	Ev hanımı	133	207.98	1.671	5	.893
	Öğretmen	55	188.52			
	Sağlık sektörü	35	196.01			
	Memur/Büro	20	191.38			
	Serbest meslek/İşçi	116	197.18			
	Akademik/Uzman	37	189.62			

Tablo 4, ebeveynlerin stres düzeylerinin; ebeveynlerin yaşı, çocuk adedi, öğrenim seviyesi ve mesleki kategoriler gibi çoklu gruplu faktörler temelinde manidar bir farklılaşma gözlenmediğini ortaya koymaktadır.

Ebeveynlerin suçluluk puanlarının; cinsiyet ve çalışma durumu gibi iki kategorili değişkenler bazında anlamlı bir ayrışma sergileyip sergilemediğini saptamak üzere Bağımsız Örneklem T-Testi kullanılarak belirlenmiştir.

Tablo 5.*Ebeveyn Suçluluğu Düzeyinin Cinsiyet ve Çalışma Durumuna Göre Analiz Sonuçları*

Değişken	Grup	N	Ortalama	SS	t	sd (df)	P
Cinsiyet	Anne	372	38.26	13.09	0.289	394	.773
	Baba	24	37.46	14.93			
Çalışma Durumu	Çalışıyor	202	38.55	13.83	0.527	394	.599
	Çalışmıyor	194	37.86	12.52			

Tablo 5 incelendiğinde, ebeveynlerin bildirdiği suçluluk seviyelerinin ne cinsiyet (p=.773) ne de çalışma durumu (p=.599) değişkenlerine bağlı olarak istatistiksel açıdan manidar bir ayrım sergilemediği tespit edilmiştir.

Ebeveynlerin suçluluk puanlarının; yaş, çocuk sayısı, öğrenim durumu ve meslek türü gibi birden fazla kategorik değere sahip demografik etkenler bazında manidar bir fark sergileyip sergilemediğini saptamak üzere Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) metodu kullanılmıştır

Tablo 6.*Ebeveyn Suçluluğu Düzeyinin Yaş, Çocuk Sayısı, Eğitim Durumu ve Meslek Türüne Göre Analiz Sonuçları*

Değişken	Grup	N	Ortalama	SS	F	sd (df)	P
Yaş	Genç	66	39.20	13.12	0.365	2	.694
	Orta yaşlı	255	38.23	13.47			
	Yaşlı	75	37.29	12.35			
Çocuk Sayısı	Kardeşi yok	133	39.08	12.36	1.971	4	.098
	1 kardeşi var	211	37.84	13.58			
	2 kardeşi var	42	35.19	13.59			
	3 kardeşi var	9	47.78	10.41			
	3+ kardeşi var	1	43.00	—			
Eğitim Durumu	İlköğretim	26	38.88	13.85	0.115	4	.977
	Lise	115	38.07	13.87			

Tablo 6. Devamı

Ebeveyn Suçluluğu Düzeyinin Yaş, Çocuk Sayısı, Eğitim Durumu ve Meslek Türüne Göre Analiz Sonuçları

Değişken	Grup	N	Ortalama	SS	F	sd (df)	P
Meslek Türü	Ön lisans	80	37.46	12.53	0.992	5	.423
	Lisans	140	38.49	12.77			
	Lisansüstü	35	38.77	14.20			
	Ev hanımı	133	38.04	12.58			
	Öğretmen	55	36.15	12.89			
	Sağlık sektörü	35	37.66	12.47			
	Memur/Büro	20	42.85	14.45			
	Serbest	116	39.20	13.77			
	meslek/İşçi						
	Akademik/Uzman	37	36.84	13.85			

Tablo 6 incelendiğinde, ebeveynlerin suçluluk düzeylerinin; yaş ($p=.694$), çocuk adedi ($p=.098$), öğrenim seviyesi ($p=.977$) ve mesleki kategoriler ($p=.423$) dikkate alındığında, istatistiksel olarak manidar bir ayırım sergilemediği saptanmıştır.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırmanın temel amacı, okul öncesi dönem çocuğuna sahip ebeveynlerin deneyimlediği ebeveynlik stresi ile ebeveyn suçluluğu düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Elde edilen bulgular, ebeveynlik stresi ve ebeveyn suçluluğu puanları arasında istatistiksel açıdan manidar, pozitif yönlü ve düşük – orta düzey bir korelasyon ($r = .309$) bulunduğunu göstermektedir. Bu ilişki, ebeveynlerin yaşadığı stres seviyesinin yükselmesinin, ebeveyn suçluluk duygusunu da paralel olarak artırdığını ortaya koymaktadır. Bu sonuç, ebeveynlik rolünün getirdiği yoğun sorumluluklar ve toplumsal beklentiler ışığında, her iki duygusal yükün birbirini beslediğine işaret etmektedir.

Çalışmanın bir diğer önemli bulgusu, katılımcıların ebeveynlik stresi ve ebeveyn suçluluğu düzeylerinin, cinsiyet, çalışma durumu, yaş, çocuk sayısı, eğitim durumu ve meslek türü gibi demografik değişkenlere göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık sergilememesidir.

Ebeveynlik stresi puanlarının demografik değişkenlere göre farklılaşmaması, alanyazındaki bazı çalışmalarla uyumluluk arz ederken, bazılarıyla çelişmektedir. Örneğin; bu araştırmanın ebeveyn yaşı, çocuk sayısı, eğitim seviyesi, cinsiyet ve çalışma durumu değişkenlerinde anlamlı bir fark bulamaması; Dere ve Bingöl (2024) ile Çatal (2024)'ın, ebeveyn stresi düzeylerinin kronolojik yaş ve çocuk adedi gibi demografik faktörler ile manidar bir ayırım sergilemediği bulgularıyla desteklenmektedir. Benzer şekilde, Şahin (2020) ve Karageyik (2019)'in çalışmalarında da öğrenim ve çalışma durumunun ebeveyn stresini anlamlı düzeyde etkilemediği saptanmıştır. Fang vd., (2024) 1980-2021 yılları arasındaki çalışmaları kapsayan bir sistematik derleme sonuçlarında da ebeveyn yaşı ve çocuk cinsiyeti değişkenlerinin ebeveynlik stresi üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığını bulmuşlardır.

Ancak bu bulgular, ebeveynlik stresi üzerine yapılan diğer araştırmalarla çelişmektedir. Özellikle cinsiyet değişkeni açısından; bu çalışmada bir fark bulunmamasına rağmen, Şahin (2020), Dinç (2021) ve Karageyik (2019) gibi araştırmacılar, ebeveyn cinsiyetinin stres düzeyini etkilediğini belirlemiştir. Öğrenim düzeyi bağlamında ise bu çalışmanın aksine, Şakiroğlu (2023) ve Güven (2024), eğitim seviyesi yükseldikçe stres puanlarının anlamlı şekilde düştüğünü veya farklılaştığını ortaya koymuştur. Ayrıca, Özyazıcı ve Yaray (2022), çocuk sayısının ebeveynlik stresi puanlarını istatistiksel olarak manidar bir biçimde farklılaştırdığını tespit etmiş; bu sonuç da mevcut çalışmanın bulgularıyla ters düşmüştür.

Çalışmada ebeveyn suçluluğu puanlarının da tüm demografik değişkenlere (cinsiyet, çalışma durumu, yaş, çocuk sayısı, eğitim durumu, meslek türü) göre anlamlı bir farklılık göstermemesi, bu duygusal

tepkinin demografik statüden bağımsız olarak ebeveynlik rolünün doğasından kaynaklandığını düşündürmektedir. Bu bulgu, Taran ve Mammadlı (2021)'nın ebeveyn suçluluğu ile cinsiyet ve öğrenim durumu arasında anlamlı bir korelasyon saptamadığı sonuçları ve Saruhan (2024)'ın çocuk sayısının suçluluk puanları üzerinde anlamlı bir etkisinin bulunmadığı sonucu ile uyumludur. Nitekim Li ve arkadaşları (2024) tarafından Çinli ebeveynlerle yürütülen çalışmada da ebeveyn suçluluğu puanlarının ebeveyn yaşı, eğitim düzeyi ve çocuk yaşı ile anlamlı bir ilişki göstermediği mevcut araştırmanın bulgularını desteklemektedir.

Araştırmada ebeveynlik stresi ve suçluluğu arasındaki pozitif korelasyonun varlığı, bu iki değişkenin birbiriyle etkileşim içinde olduğunu ve ebeveynlerin sorumluluklarını yerine getirmede yetersiz hissetmelerinin (stres), algılanan zarar veya yanlış yapma inancına (suçluluk) dönüşebileceğini desteklemektedir. Demografik değişkenlerin manidar bir fark yaratmaması, stres ve suçluluğun bu örneklemede statüden bağımsız olarak yaygın bir deneyim olduğunu göstermekle birlikte, bu durumun veri toplama yöntemi (çevrimiçi form) ve katılımcıların büyük çoğunluğunun anne olması (%93,9) gibi metodolojik kısıtlılıklardan kaynaklanmış olabileceği de göz önünde bulundurulmalıdır. Türkiye alanyazınında ebeveynlik stresi ve suçluluğu arasındaki ilişkiyi birlikte ele alan çalışma sayısının görece az olması, bu iki kavram arasındaki ilişkinin daha derinlemesine incelenmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Gelecekte yapılacak çalışmalarda, demografik değişkenlerin etkisini daha kesin olarak saptayabilmek amacıyla, baba katılımcıların oranını artırmaya yönelik stratejiler geliştirilmeli ve verilerin derinlemesine incelenmesi için nicel çalışmaların yanı sıra yüz yüze görüşmelerin ve nitel araştırma desenlerinin kullanılması önerilmektedir. Ebeveynlik stresi ve suçluluğu arasındaki ilişkinin ardındaki mekanizmaları daha iyi anlamak için, bu iki değişkenin ebeveynin öz-yeterlik algısı, eş desteği veya iş-aile çatışması gibi aracı ve düzenleyici faktörlerle ilişkisinin incelenmesi alanyazına önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça / Reference

- Abidin, R. R. (1992). The determinants of parenting behavior. *Journal of Clinical Child Psychology*, 21(4), 407–412. https://doi.org/10.1207/s15374424jccp2104_2
- Akkok, F., Aşkar, P. & Karancı, A. (1992). Özürlü bir çocuğa sahip anne-babalardaki stresin yordanması. *Özel Eğitim Dergisi*, 1(2), 8–12. https://doi.org/10.1501/Ozlegt_0000000007
- Aydoğan, D. & Özbay, Y. (2017). Ebeveynlik stres ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 2(2), 24–38. <https://izlik.org/JA77PA89GR>
- Bloomfield, L. & Kendall, S. (2012). Parenting self-efficacy, parenting stress and child behaviour before and after a parenting programme. *Primary Health Care Research & Development*, 13(4), 364–372.
- Borelli, J. L., Nelson-Coffey, S. K., River, L. M., Birken, S. A. & Moss-Racusin, C. (2017). Bringing work home: Gender and parenting correlates of work-family guilt among parents of toddlers. *Journal of Child and Family Studies*, 26(6), 1734–1745. <https://doi.org/10.1007/s10826-017-0693-9>
- Collins, C. (2021). Is maternal guilt a cross-national experience? *Qualitative Sociology*, 44(1), 1–29. DOI: [10.1007/s11133-020-09451-2](https://doi.org/10.1007/s11133-020-09451-2)
- Crnic, K. & Low, C. (2002). Everyday stresses and parenting. In M. H. Bornstein (Ed.), *Handbook of parenting* (pp. 243–267). Lawrence Erlbaum Associates.
- Çakmak Şakiroğlu, H. E. (2023). *Ebeveyn stres düzeyi ile okul öncesi çocukların anksiyete düzeyi arasındaki ilişki* [Doktora tezi]. Atatürk Üniversitesi.
- Çatal, B. (2024). *Çalışan annelerin iş stresi, ebeveyn stresi ve psikolojik dayanıklılıkları ile mental sağlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi.
- Deater-Deckard, K. (1998). Parenting stress and child adjustment: Some old hypotheses and new questions. *Clinical Psychology: Science and Practice*, 5(3), 314–332. https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1111/j.1468-2850.1998.tb00152.x?casa_token=CjQDblyv2u0AAAAA%3A0HryM7hWj_18sIDZInO3af095bfz_Wnoo9ODGJaBwJ9RbtsFr3yWOk7ZgcxXbASHjq-OM6YiGUGEPbo
- Dere, A. M. & Öl, T. Y. B. (t.y.). Olumlu çocukluk yaşantıları ile ebeveyn stresi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Terminoloji*, 93-112. <https://acikerisim.fsm.edu.tr/server/api/core/bitstreams/32943e80-7fdc-4999-bb71-30f2c1d67fbc/content#page=94>
- Dinç, T. (2021). *Ebeveyn tükenmişliği, ebeveyn stresi ve ilişkisel yılmazlığın sosyo-demografik değişkenler açısından incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Ufuk Üniversitesi. DOI: [10.1017/S1463423612000060](https://doi.org/10.1017/S1463423612000060)
- Ergür, G. (2015). *Şiddet içerikli bilgisayar oyunu oynayan ikinci kademe öğrencilerinin saldırganlık eğilimlerinin ve benlik saygı düzeylerinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Arel Üniversitesi.
- Ertaş, İ. N. (2020). *Tipik ve atipik gelişim gösteren okul öncesi çocukların duygusal istismar potansiyelinin ebeveyn stresi ve çocuk mizacı bağlamında incelenmesi* [Doktora tezi]. Karabük Üniversitesi.
- Faircloth, C. (2014). Intensive parenting and the expansion of parenting. In E. Lee, J. Bristow, C. Faircloth, & J. Macvarish (Eds.), *Parenting Culture Studies* (pp. 25–50). Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1057/9781137304612>
- Fang, Y., Luo, J., Boele, M., Windhorst, D., Van Grieken, A., & Raat, H. (2024). Parent, child, and situational factors associated with parenting stress: a systematic review. *European Child & Adolescent Psychiatry*, 33(6), 1687–1705. DOI: [10.1007/s00787-022-02027-1](https://doi.org/10.1007/s00787-022-02027-1)
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E. & Hyun, H. (2012). *How to design and evaluate research in education* (8th ed.). McGraw-Hill.
- Gladding, S. T. (2015). *Family therapy: History, theory and practice* (16. baskı). Pearson.
- Gülaldı, D. (2010). *Erken çocuklukta serebral palsi'li ve otistik çocuk annelerinin ebeveyn stres düzeylerinin yaşam doyumları ile ilişkisinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Maltepe Üniversitesi.

- Güven, S. N. (2024). *Ebeveyn-çocuk ilişkisinin niteliğinin ve ebeveyn rolüne ilişkin kendilik algısının ebeveyn stresine etkisinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi
- Haslam, D., Filus, A. & Finch, J. (2020). The Guilt about Parenting Scale (GAPS): Development and initial validation of a self-report measure of parenting guilt, and the relationship between parenting guilt and work and family variables. *Journal of Child and Family Studies*, 29(3), 880–894. DOI:[10.1007/s10826-019-01565-8](https://doi.org/10.1007/s10826-019-01565-8)
- Hoffman, M. L. (1973). Empathy, role-taking, guilt, and development of altruistic motives. *Developmental Psychology*. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2850.1998.tb00152.x>
- İnceboy, K. B. (2025). *Okul öncesi çocuklarının davranış sorunlarının birlikte ebeveynlik ve ebeveyn stresi açısından incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Karabük Üniversitesi.
- Karageyik, K. (2019). *Ebeveyn stresinin ebeveyn yetkinliği ve ebeveynin çocuğu ile iletişimi açısından incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Gaziantep Üniversitesi.
- Karagöz, H. K. & Bilge, F. (2025). Parenting stress in women with adolescent children. *Journal of Faculty of Educational Sciences*, 58(1). <https://doi.org/10.30964/auebfd.1544014>
- Kaya, E. (2024). *Anne babaların çocuk eğitimi bilgileri ile ebeveyn suçluluğu arasındaki ilişkide aracı faktör olarak ebeveyn öz yeterliği* [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.
- Kim, A., Jeon, S. & Park, I. (2023). Influence of parenting guilt on the mental health among single-parent women: Multiple additive moderating effect of economic well-being and level of education. *Healthcare*, 11(13), 1814. MDPI. DOI: [10.3390/healthcare11131814](https://doi.org/10.3390/healthcare11131814)
- Korabik, K. (2014). The intersection of gender and work–family guilt. In *Gender and the work-family experience: An intersection of two domains* (pp. 141–157). Springer. DOI:[10.1007/978-3-319-08891-4_8](https://doi.org/10.1007/978-3-319-08891-4_8)
- Lazarus, R. S. & Folkman, S. (1984). *Stress, appraisal, and coping* (Vol. 445). Springer.
- Li, G., Tan, T. X. & Wang, P. (2022). Parenting stress during Covid-19 lockdown: Correlates with family and child factors. *Journal of Family Issues*, 0192513X221106719. doi: [10.1177/0192513X221106719](https://doi.org/10.1177/0192513X221106719)
- Li, W., Ng, F. F. Y., & Chiu, C. D. (2024). When parents are at fault: Development and validation of the parental guilt and shame proneness scale. *Journal of Personality assessment*, 106(5), 595–608. <https://doi.org/10.1080/00223891.2024.2311208>
- Margalit, M. & Kleitman, T. (2006). Mothers' stress, resilience and early intervention. *European Journal of Special Needs Education*, 21(3), 269–283. <https://doi.org/10.1080/08856250600810682>
- Meirsschaut, M., Roeyers, H. & Warreyn, P. (2010). Parenting in families with a child with autism spectrum disorder and a typically developing child: Mothers' experiences and cognitions. *Research in Autism Spectrum Disorders*, 4(4), 661–669. <https://doi.org/10.1016/j.rasd.2010.01.002>
- Nomaguchi, K. & Milkie, M. A. (2020). Parenthood and well-being: A decade in review. *Journal of Marriage and Family*, 82(1), 198–223. <https://doi.org/10.1111/jomf.12646>
- Özyazıcı, K. & Yaray, Y. (2022). Ebeveynlik stresinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 50–59. <https://izlik.org/IA92DF37DY>
- Pan, B., Gong, Y., Wang, Y., Miao, J., Zhao, C. & Li, Y. (2025). The impact of maternal parenting stress on early childhood development: The mediating role of maternal depression and the moderating effect of family resilience. *BMC Psychology*, 13(1), 277. doi: [10.1186/s40359-025-02575-6](https://doi.org/10.1186/s40359-025-02575-6)
- Patton, M. Q. (2005). *Qualitative research*. John Wiley & Sons. <https://doi.org/10.1002/0470013192.bsa514>Digital Object Identifier (DOI)
- Polat, M., Eryiğit, D., Aydoğdu, B. N., Ekşi, F. & Ekşi, H. (2023). Adapting the Guilt About Parenting Scale (GAPS) to Turkish culture: Validity and reliability study. *Current Psychology*, 42(21), 18099–18107. <https://doi.org/10.1007/s12144-022-03007-z>
- Riedesser, P. & Wolf, G. (1985). Parental guilt experience in diseases of their children. *Monatsschrift Kinderheilkunde: Organ der Deutschen Gesellschaft für Kinderheilkunde*, 133(9), 657–662.
- Rotkirch, A. & Janhunen, K. (2010). Maternal guilt. *Evolutionary Psychology*, 8(1), 90–106. <https://doi.org/10.1177/147470491000800108>

- Sarıyıldız, F. M. & Erus, S. M. (2023). Examining the mediation role of parental guilt in the relationship between working mothers' smartphone addiction and their children's problematic technology use. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*. DOI: [10.5152/ADDICTA.2024.24041](https://doi.org/10.5152/ADDICTA.2024.24041)
- Saruhan, V. (2024). Çift kariyerli ailelerde annelerin iş-aile çatışması ile ilişki doyumlari arasındaki ilişkide ebeveyn suçluluğunun aracı rolü [Doktora tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Shalev, I., Sharon, N., Uzefovsky, F. & Atzaba-Poria, N. (2023). Parental guilt and children's internalizing and externalizing behavior: The moderating role of parental reflective functioning. *Journal of Family Psychology*, 37(8), 1241. DOI: [10.1037/fam0001156](https://doi.org/10.1037/fam0001156)
- Smith, T. B., Matthew, N. I., Oliver, M. A. & Innocenti, M. S. (2001). Parenting stress in families of children with disabilities. *American Journal of Orthopsychiatry*, 71(2), 257–261. DOI: [10.1037/0002-9432.71.2.257](https://doi.org/10.1037/0002-9432.71.2.257)
- Şahin, G. (2020). Okul öncesi dönemde ebeveyn stresi ve algılanan sosyal destek arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi: KKTC'de bir araştırma [Yüksek lisans tezi]. Lefke Avrupa Üniversitesi.
- Tangney, J. P., Miller, R. S., Flicker, L. & Barlow, D. H. (1996). Are shame, guilt, and embarrassment distinct emotions? *Journal of Personality and Social Psychology*, 70(6), 1256. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.70.6.1256>
- Tangney, J. P., Stuewig, J. & Mashek, D. J. (2007). Moral emotions and moral behavior. *Annual Review of Psychology*, 58(1), 345–372. DOI: [10.1146/annurev.psych.56.091103.070145](https://doi.org/10.1146/annurev.psych.56.091103.070145)
- Taran, P. K. & Mammadli, N. (2021). Çocuklarda var olan dış problemlerine bağlı olarak ebeveynlerde görülen suçluluk hissinin değerlendirilmesi. *Türkiye Klinikleri Journal of Dental Sciences*, 27(1). DOI: [10.5336/dentalsci.2019-73089](https://doi.org/10.5336/dentalsci.2019-73089)
- Tilghman-Osborne, C., Cole, D. A. & Felton, J. W. (2010). Definition and measurement of guilt: Implications for clinical research and practice. *Clinical Psychology Review*, 30(5), 536–546. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2010.03.007>
- Ünal, D. D. (2020). Dışa yönelim davranış problemi olan okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerilerinin incelenmesi [Yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Wolfers, L. N., Nabi, R. L. & Walter, N. (2025). Too much screen time or too much guilt? How child screen time and parental screen guilt affect parental stress and relationship satisfaction. *Media Psychology*, 28(1), 102–133. <https://doi.org/10.1080/15213269.2024.2310839>
- Yıldırım, A. & Yüksel, M. F. (2022). Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının zihinsel engelli bireylerde sporun etkilerine yönelik tutum ve farkındalık düzeylerinin belirlenmesi. *Türk Spor Bilimleri Dergisi*, 5(2), 115–126. <https://doi.org/10.46385/tsbd.1177496>
- Zorbaz, S. D. & Kiye, S. (2023). Covid-19 kapanması sırasında ebeveyn stresi ve ebeveyn-çocuk ilişkileri. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (33), 298–311. <https://doi.org/10.54600/igdirsosbilder.1250110>

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

A parent is not only the person who brings a child into the world, but also someone who contributes to the individual's physical, social, mental, and emotional development; they are the person who has a direct impact on the child's value system, self-regulation skills, and identity development (Darling & Steinberg, 1993; Maccoby & Martin, 1983). Parents are multidimensional beings who vary according to their culture, education, psychological state, and socio-economic status (Grusec & Davidov, 2010; Lansford et al., 2021; Suizzo et al., 2022). For these reasons, while parents play a central role in their child's development, they also shape their child according to changing circumstances.

From the past to the present, parenting roles have undergone significant changes according to the socio-economic conditions of the era, the structure of the culture, technological developments, and society's perspective on gender. Today, parenting is no longer limited to caring for the child; it has become a process that requires intense attention and dedication, involving parents who try to intervene in every moment of their child's life, fear making mistakes, constantly question themselves, and take responsibility for the child's emotional, cognitive, and behavioural development (Nelson, 2010; Wall, 2018). In this context, social expectations and psychological pressures such as perfectionism are placed on parents, and this situation directly affects their emotions (Nomaguchi & Milkie, 2020).

Excessive responsibilities and expectations placed on parents can become a burden over time, which can lead to parental stress. Parental stress is a psychological response that parents may experience while fulfilling their parenting roles. This response is generally negative, especially when parenting requirements exceed parents' expectations or when parents are unable to cope with the situation (Bloomfield & Kendall, 2012).

Emotional exhaustion, feelings of guilt, and concerns about not being a good enough parent arise alongside the physical strain experienced by parents due to their workload. (Rizzo et al., 2013). Parental guilt is often defined in the literature because of the competing demands of work and family responsibilities. (Haslam et al., 2015; Korabik, 2015). In this context, parental guilt arises from the parent's feeling that they are failing to fulfil their responsibilities towards their child and intensifies with the thought that they are not being able to parent in a way that meets society's expectations of perfect parenting (Liss et al., 2013; Rotkirch & Janhunen, 2010). Furthermore, parental guilt, like feelings of stress, can indirectly weaken parents' interactions with their children due to its effect on parents (Leerkes et al., 2015). Studies in the literature indicate that parental stress and parental guilt should be considered in parenting processes. This study aims to examine the relationship between parenting stress and parental guilt among parents of preschool children.

2. METHOD

The research was designed in accordance with the correlational survey model from quantitative research designs. The correlational survey design aims to determine the relationship between two numerical variables through the correlation coefficient (Fraenkel et al., 2012). Accordingly, the relationship between parental stress and parental guilt was examined in the research. The study group was limited to the parents of 396 children attending official kindergartens affiliated with the Bolu Provincial Directorate of National Education, selected using an easily accessible (available) sampling method (Patton, 2005). In the study; A demographic information form prepared by the researchers, containing information about the gender, age, educational status, employment status, occupation of the person filling out the form, and the gender, age range, birth order, and number of siblings of the child for whom the form was filled out. The Parenting Stress Scale, developed by Aydoğan and Özbay (2017) based on parents of typically developing children, consisting of 18 statements and using a 5-point Likert scale (0 = Not at all true, 4 = Very true). (2020) and adapted into Turkish by Polat, Eryiğit and colleagues (2022). It can be administered to both mothers and

fathers and is particularly suitable as a valid measurement tool for parents of children aged 2 –12-year-old children.

3. FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

The findings reveal a statistically significant, positively oriented correlation below the moderate level between parenting stress and parenting guilt scores. This relationship indicates that an increase in the level of stress experienced by parents also increases their feelings of parental guilt in parallel. Another important finding of the study is that participants' levels of parenting stress and parental guilt did not show statistically significant differences based on demographic variables such as gender, employment status, age, number of children, educational status, and occupation type.

The fact that parenting stress scores do not differ according to demographic variables is consistent with some studies in the literature but contradicts others. For example, this study's failure to find a significant difference in variables such as parental age, number of children, education level, gender, and employment status is supported by the findings of Dere and Bingöl (2024) and Çatal (2024), who found that parental stress levels did not show a significant difference based on demographic factors such as chronological age and number of children. Similarly, Şahin (2020) and Karageyik (2019) also found that educational and employment status did not significantly affect parental stress.

However, these findings contradict other studies on parental stress. Particularly in terms of the gender variable, although no difference was found in this study, researchers such as Şahin (2020), Dinç (2021), and Karageyik (2019) have determined that parental gender affects stress levels. In the context of educational level, contrary to this study, Şakiroğlu (2023) and Güven (2024) found that stress scores decreased or differed significantly as the level of education increased. Furthermore, Özyazıcı and Yaray (2022) found that the number of children statistically significantly differentiated parenting stress scores; this result also contradicts the findings of the present study.

The fact that parental guilt scores did not show any significant differences across all demographic variables (gender, employment status, age, number of children, educational status, occupation type) in this study suggests that this emotional response stems from the nature of the parenting role, independent of demographic status. This finding is consistent with the results of Taran and Mammadlı (2021), who found no significant correlation between parental guilt and gender and educational status, and with the result of Saruhan (2024), who found that the number of children had no significant effect on guilt scores.

The lack of a significant difference in demographic variables indicates that stress and delinquency are common experiences in this sample, independent of status. However, it should also be considered that this situation may stem from methodological limitations, such as the data collection method (online form) and the fact that most participants were mothers. The relatively small number of studies in the Turkish literature that address the relationship between parental stress and guilt together highlights the need for a more in-depth examination of the relationship between these two concepts.

To better understand the mechanisms underlying the relationship between parenting stress and guilt, examining the relationship between these two variables and mediating and moderating factors such as the parent's self-efficacy perception, partner support, or work-family conflict is thought to contribute significantly to the literature.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZNİ

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirisi gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 03.05.2025

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2025/04

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Araştırmacıların çalışmaya olan katkıları eşit düzeydedir.

ÇATIŞMA BEYANI

Bu araştırma kapsamında, sonuçları etkileyebilecek nitelikte herhangi bir şahıs veya kuruluşla finansal ya da şahsi bir ilişki bulunmamaktadır. Dolayısıyla, çalışmada beyan edilecek bir çıkar çatışması mevcut değildir.